

»Δὲν θὰ ἔγραφε παρὰ ἔνα μόνον καὶ τὰ πτερά τῆς φαντασίας του θὰ ἡροῦντο νὰ τὸν μεταφέρουν μακρύτερα.

»Θὰ διελύνοντο ὅπως τὰ πτερά του Ἰκάρου ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἥλιου τῶν μαύρων βλεφάρων τῆς Μόνας Λίζας.«

»Όταν κανεὶς γράψῃ μὲ τὸ ὄφος αὐτὸ δὲν εἰνε δυνατὸν παρὰ νὰ αἰσθάνεται τὸ ὠδαῖον, τούτεστιν νὰ εἰνε ἀληθινὸς ποιητής.

Καὶ ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ, εἴτε μυθιστοριογράφος εἰνε, εἴτε διηγηματογράφος, εἴτε κριτικὸς μελέτας γράφει, εἶνε πρὸ παντὸς ποιητής.

Καὶ ὅχι μόνον ἡτο αὐτὸς ποιητής, ἀλλὰ ὑπῆρξε καὶ διδάσκαλος ἀλλων ποιητῶν.

»Ο στενὸς χῶρος τοῦ ἄρδου αὐτοῦ δὲν μῆς ἐπιτρέπει νὰ ἀποδεῖξωμεν πόσα δὲ Μπωντελαὶρ ὀφείλει εἰς τὸν Γκωτιέ.

»Ο Θεὸς ἡρθάνετο ὅτι εἶχεν εἰσχωρήσῃ ὀλόκληρος εἰς τὴν ποίησίν του.

Δὲν ἦταν ὑπερόφανος παρὰ εἰς ὁρισμένας στιγμὰς καὶ μεταξὺ ὠρισμένων φύλων του.

»Ἔτοι ἀγαθὸς ἀνθρώπος καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως καὶ δὲν ἐμίσει παρὰ μόνον τὴν τύχην του καὶ τὴν πτωχείαν του, τὴν ὅποιαν μετὰ δυσκολίας κατώρθωνε νὰ ἀποκρύψῃ.

»Ἐστενοχωρεῖτο ὑπερβολικὰ διότι ἡτο ὑποχρεωμένος νὰ γράψῃ βιαστικὰ ἐπιφυλλίδας εἰς τὸν «Τύπον» καὶ τὸν «Μηνότορα».

»Ἀλλὰ δὲν ἤδυνατο νὰ κάμῃ καὶ διαφορετικά, διότι ἀπὸ τὰ ὀλίγα χρήματα ποῦ ἐκέρδιζε ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς ἐφημερίδας ἐπεριμενε νὰ ζήσῃ.

Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐπιφυλλιδογράφου ἔπνιγε τὴν Μούσαν ποῦ ἐσκίρτα εἰς τὴν καρδίαν του καὶ διοιητής τὴν ἤσθαντο νὰ ἀποθνήσκῃ.

Οὐδέποτε συνεχώρησε τὴν δημοσιογραφίαν, ἡ δοποία τὸν εἶχε περισφίγξῃ μὲ μίαν τόσον ἐνοχλητικὴν ἀλλασσον.

»Ἐθλίβετο διότι δὲν ἤδυνατο νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἰδεῶδες του, ἀλλ' ἡτο ὑποχρεωμένος νὰ γράψῃ διὰ πράγματα, τὰ δποῖα δὲν τὸν ἐνδιέφεραν καὶ νὰ τελειώνῃ τὰ ἄρθρα καὶ τὰς μελέτας του ἐντὸς ὧρισμένης προθεσμίας.

»Οταν ἐτελείωνε τὴν ἐπιφυλλίδα ἥσθανετο χαρὰν μεγάλην, διότι κατώρθωνε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, νὰ αἰσθανθῇ τὸν θρῆνον τῆς καρδίας του καὶ τῆς φύσεως, νὰ πίῃ τὸν οἰνον τῆς ίδιας του σκέψεως, νὰ κλείσῃ τὴν θύραν τῆς καρδίας του κατά πρόσωπον τοῦ ματαίου κόσμου ὃ δποῖα δὲν εἶχε καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν ἄλλον, τὸν ποιητικόν, ποὺ εἶχεν αὐτὸς δημιουργήσῃ.

Εἰχε ὅλην τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ ἔγκαταλείψῃ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κριτικοῦ, δὲν ἤδυνατο ὅμως διότι διὰ γὰ ξήση ἐπεπει πρὸ παντὸς νὰ φάγῃ, δὲ ποιητικὸς κόσμος τὸν δποῖον εἶχε δημιουργήσῃ μὲ τὴν φωματικὴν φαντασίαν του οὕτε χρήματα, οὕτε φαγῆτα τοῦ ἐπρομήθευε.

»Ο Αἰμίλιος δὲ Ζιφαρδὲν τὸν ἀπεκάλει ἥλιθιον διότι δὲν ἔξεμεταλλεύετο τὸ ἐπάγγελμα τοῦ θεατρικοῦ κριτικοῦ διὰ νὰ κερδίζῃ δέκα φοράς περισσότερα ἀπὸ τὸν μισθόν του. Ό Θεὸς ὅμως δὲν ἡτο τέτοιος ἀνθρώπος. Ή κόρη του Ιουδίθ ἀφηγεῖται εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά της ὅτι κάποτε ὁ πατήρ της ἔξεδίωξε κακὴν κακῶς ἔνα θεατρικὸν συγγραφέα δότις μετέβη ὁποιος τοῦ προτείνει νὰ ἐπαινέσῃ τὸ ἔργον του ἐπὶ πληρωμῆ.

»Ο Γκωτιέ οὐδέποτε ἐπώλησε τὴν πένναν του καὶ αὐτὸ κυρίως πρέπει νὰ τονισθῇ κατά τὰς ἡμέρας αὐτάς, καθ' ἄς ὁ διεθνής φιλολογικὸς κόσμος ἐօρτάζει τὴν ἐκαπονταετηρίδα του. Συγκινητικώτατον εἶνε ἐν ἀπόστασιμα ἐπιστολῆς του.

»Γνωρίζετε καλὰ — ἔγραφεν εἰς τὰς ἀδελφάς του τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1858 — ὅτι ἔθαψα τὴν μητέρα μας μὲ τὴν τελευταίαν ἐπιφυλλίδα ποὺ ἔγραψα.«

## Arsene Houssaye

### ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΔΙ ΤΟΥ ΙΗ'. ΑΙΩΝΟΣ \*

Δὲν ἐμνησικάκει. Ἐπειτα ἥγάπα τὸν Ταρντίφ, διότι τῆς διηγεῖτο ίστορίας τερπνάς καὶ τῆς ώμηλει διὰ τοὺς ὠραίους ὄφιμαλμούς της. Όταν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, τὸν εἶδε λιπόθυμον ἐπὶ τοῦ παραθύρου. Τὸν ἐλαβεν εἰς τὴν ἀγκάλην της καὶ τὸν ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς κλίνης.

— Καὶ ὅμως, εἰπε καθ' ἔαυτήν, δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ πεθάνῃ σᾶν σκύλος.

— Όταν ὁ ἀσθενής ἥνοιξε τοὺς ὄφιμαλμούς, ίστατο παρ' αὐτῷ μειδῶσα τὸ αἰώνιον μειδίαμά της. Εἶχε καλλεῖσι λατρόν, ὅστις μετ' ὀλίγον ἐφθασε καὶ διέγνωσεν ὅτι ὁ Ταρντίφ ἡτο ἀδύνατον νὰ διέλθῃ τὴν νύκτα.

— Ἐχετε οἰκογένειαν ; τὸν ἥρωτησεν.

— Μοῦ τὰ πῆραν ὅλα, ἀπήντησεν δὲ θυησικῶν, οἱ καλλίτεροι ἀνεχώρησαν, κᾶποιοι μοῦ μένουν, ἀλλὰ τί σημαίνει ;

Καὶ ἡ διάνοιά του ἐσκοτίσθη.

— Ο Ζιλλό ἐπεφάνη. Εἰς τὴν θέαν τῆς προσφιλοῦς αὐτῆς μορφῆς, ὁ πτωχὸς Ταρντίφ ἐφάνη ἐπανευρὼν τὴν διαίγειαν του νοῦ του.

— «Α ! ἀγαπητέ μου Ζιλλό, διατί ἀργησες τόσον

νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἰδῃς ; Εἰς τὸ ὑπόγειον ὑπάρχουν ἀκόμη ὀλίγαι, κατακείμεναι εἰς τὸ χῶμα, δπως μετ' ὀλίγον θὰ εἶμαι καὶ ἔγω, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἔγω δὲν εἶμαι πλέον παρὰ κενὴ φιάλη.

— Ο Ζιλλό ἐλαβε τὰς χειρας τοῦ ἀσθενοῦς καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν πείσῃ, ὅτι θὰ τὸν ἔξαγάγῃ τῆς σκοιλιᾶς αὐτῆς ὁδοῦ.

— Αγαπητέ μου Ταρντίφ, ἔγω δὲν εἶμαι λατρός, ἐὰν ὅμως θέλῃς νὰ μὲ ἀκούσῃς στειλε τὸ φέρουν τέσσαρας φιάλας οἴνου, μίαν δι' ἐμέ, μίαν δι' ἐτέ, μίαν διὰ τὸν λατρόν καὶ μίαν διὰ τὸν θάνατον, ἀν ἐλλῃ.

— Θαυμάσια ! ἀνέκραξεν ἡ διτρακοπώλις. Έλησμονήσατε ὅμως ἔμε.

— Ο Ταρντίφ ἐμειδία τὸ ἀγνὸν μειδίαμα τῶν εὐτυχῶν ημερῶν, ὅτε αιφνιδία ωχρότης ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του.

— Αι εἰκόνες μου ! αι εἰκόνες μου ! αι εἰκόνες μου ! Μοῦ ἐκλέψατε τὰς εἰκόνας μου !

— Ήγέρθη καὶ ἐπανέπεσεν ἀτονος.

Δὲν εἶπε λέξιν πλέον. Ο Ζιλλό καὶ ἡ διτρακοπώλις ἥγρυπνησαν καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν καὶ νύκτα. Δὲν εἶναι ἀμφιβολον ὅτι θὰ ἐσυντροφεύθησαν καὶ

\* Τέλος.



*Alfred Philippe Roll.*

‘Ο ύπνος.

άπό τὸν οἰνόν του· είναι ὅμως βέβαιον ὅτι αὐτὸς μόνον ἐκληρονόμησαν.

Περὶ τὸ λυκόφως, δὲ Ταρντίφ ἀφῆκε τὴν τελευταίαν πνοήν. ‘Οταν, περὶ τὴν ἔσπεραν, ἐνεφανίσθη δὲ πάτερ Δερκετ διὰ νὰ λάβῃ τὰς ὑπολειφθείσας εἰκόνας, ἡ ἀγωνία εἶχεν ἀρχίτει. Ἡ διτροκοπώλις τὸν ἐδειώνθη ἀναλόγως τοῦ ἱεροῦ τίτλου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματός της. ‘Ο Ζιλλό, παρ' ὅλην τὴν θλίψιν του διὰ τὸ προσεγγίζον τέλος τοῦ φύλου τοῦ Ταρντίφ, ἐτέρπετο ἀπολαμβάνον τὴν ποιητικὴν εὐφράδειαν τῆς ἀγαθῆς ἔκεινης κόρης. ‘Ο πάτερ Δερκετ ἡδέλητεν ἀποδιώξῃ τὴν διτροκοπώλιδα διὰ νὰ εἰσχωρήσῃ μέχρι τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς ἢ κάλλιον μέχρι τῆς πινακοθήρης. ‘Ο ἀγώνων ὑπῆρξε σκληρότατος διὰ τὸν σεβάσμιον πατέρα, καθ' ὅσον ἡ διτροκοπώλις ἔθετεν εἰς ἐνέργειαν φοβερὰ θέλγητρα, πρὸ τῶν δοπίων πᾶς ἄγιος ἵησοντες ἥτο ἀδύνατον νὰ μὴ πτοηθῇ. ‘Απῆλθεν, ἀλλ' ἀποφατισμένος νὰ ἔπανέλθῃ μὲ κουστοδίαν ὑπεραπιστῶν τοῦ νόμου. Ο Ζιλλό ἔγραψεν εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ Ταρντίφ. ‘Ο ἀδελφὸς τοῦ μακριού, ταξειδεύοντας εἰς Παρισίους, ἔζητε πληροφορίας περὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του. ‘Ο Ζιλλό τοῦ ἔδωκε λεπτομερεῖς πληροφορίας καὶ τὸν συνερθύλευσε νὰ διεκδικήσῃ τὴν πινακοθήρην ἀπὸ τοὺς ἵησοντας, ἵχυριζόμενος ὅτι τόσον σεβαστὸν σωματεῖον ἥτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὸ δίκαιον.

— ‘Εὰν σὶς ἐπιστρέψουν τὰς εἰκόνας σας, νὰ μοῦ χαρίσετε μίαν τοῦ φύλου μου Ζιλλό, ποῦ παριστάνει σκηνὴν μαγείας, εἴτεν ἡ διτροκοπώλις. Αὐτὴ δὲ θέλεινα ἡ πληρωμὴ μου δι' ὅ, τι ἔκαμα εἰς τὸν ἀδελφὸν σας.

— Έγὼ δὲν ζητῶ τότον μικρὸν πρῆγμα. Θέλω δώδεκα φιάλας μὲρος ὧ γιὰ νὰ ξεθεωρῶ στὸ μεθύσιο ἄλλες δώδεκα φορές ἀκόμα πρὶν πεθάνω καὶ γά.

“Ο, τι ἀφηγήθη ἀποτελεῖ τὸν πρόδολογον τοῦ δωδεκάτου τόμου τῆς ἔκδοσεως Riché, ἥτις ἐτυπώθη τὸ 1776 εἰς ‘Αμυτερνταμ παρὰ τοῦ Marc-Michel-Rey. Ἡ ὑπόθεσις τῶν ἑκατὸν καὶ μιᾶς εἰκόνων καταλαμβάνει εἴκοσι καὶ πέντε σελίδας.

«Μετὰ τρεῖς συνεδριάτεις, ἐκάστη τῶν δοπίων διήρκεσε δίωρον, οἱ ἄγιοι ἱησοῦται κατεδικάσθησαν ν' ἀποδώσωτι τὰς εἰκόνας καὶ νὰ πληρώσω τὴν ἀξίαν ὅσων ἴχυριζοντο ὅτι ἔχαμηταν. Ἡ ἀπόφασις φέρει χρονολόγιαν 9 Αὔγουστου 1729.

«Μεταξὺ τῶν μαρτύρων ἦσαν ὁ σιδόριος Ζιλλό, ζωγράφος τῆς Όπερα, καὶ ἡ δεσποινίς Μαρι—‘Αν Βατού, διτροκοπώλις, οἵτινες καὶ ἐμεωρήθησαν ὡς οἱ καλλιτοί τῶν συνηγόρων τῶν κληρονόμων.

Αἱ εἰκόνες ἐπεστράφησαν εἰς τοὺς κληρονόμους, οἵτινες τὰς ἐπώληταν πομπωδῶς. Τί ἀπέγειναν τ' ἀριτουργήματα ἔκεινα, τὰ τότον προσφιλῆ εἰς τὸν Ταρντίφ, τὸ φῦσις ἔκεινο τῶν δρθαλμῶν του καὶ ἡ ζαρὰ τοῦ πνεύματός του; Περιηλθον τὸν κόσμον; Αὐτὴ εἶναι ἡ ἴπτορις τῆς γενεαλογίας καὶ μεταναστεύτεως τῶν λαῶν. Περιέπετεν εἰς χειράς μους ζωροτάτη καὶ φωτεινοτάτη κεφαλή, ἀνυπόγραφος, ἀλλὰ προδίδουσα τὸν εῦδυμον καὶ πλούτιον χρωστήρα τοῦ Ζιλλό, τοῦ ἀπότομον ἔκεινον παιδίον, ὅπερ ὑπῆρξεν διμοτράτειον τῶν αὐλικῶν μέχρι τῆς δύτεως τοῦ βίου του. ‘Οπισθεν τοὺς ὑφάτματος διὰ χαρακτήρων λίαν εὐδιακρίτων ἔτι ἀναγινώσκεται: **Σιλλογὴ Ταρντίφ.** Ταλαιπώρος Ταρντίφ! ‘Εὰν ἐγνόιξεν ὅτι σὶς ἀγωνίας καὶ ὁ παράφορος ἐνθουσιασμός του κατενοήθησαν—μετὰ διλόκηρον ἐκατονταετίαν!

Μετάφρασις ΑΛΕΞ. Π. ΔΟΥΖΙΝΑ

